

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
MEDICAL UNIVERSITY – PLOVDIV

www.mu-plovdiv.bg

**Катедра по Пародонтология и
заболявания на оралната лигавица**

4002 Пловдив, бул. Христо Ботев № 3
periodontics@fdm.mu-plovdiv.bg

**Periodontology and Oral Diseases
Department**

3, Hristo Botev Blvd,
4002 Plovdiv
periodontics@fdm.mu-plovdiv.bg

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ

НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

„ОРАЛНА ПАТОЛОГИЯ“

Актуализиран на Катедрен съвет № 6/11.09.2025 г.

Наименование на дисциплината:

„Орална патология”

Вид на дисциплината съгласно ЕДИ :

Задължителна

Продължителност на курса:

Един семестър

Образователно-квалификационна степен:

Магистърско ниво / М /

Форми на оценяване:

Текущо оценяване, участие в семинари, решаване на тестове.

Форми и методи на обучение:

Лекции, семинари, дискусии, решаване на казуси, решаване на тестове, практически задачи, самоподготовка.

Семестриален изпит:

Да / входящ тест, писмен и устен изпит /.

Водещ преподавател:

Хабилитиран преподавател от катедра Пародонтология и ЗОЛ

Катедра:

Пародонтология и ЗОЛ

1. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ДИСЦИПЛИНАТА

Дисциплината орална патология дава възможност за цялостен поглед върху здравословното състояние на пациента, определящо го като клинично здрав или медицински компрометиран, като значимо място се отделя на диагностициране изявите на

общите заболявания в устната кухина и определяне на етиологичните фактори за развитието и протичането им.

Курсът по „Орална патология” дава възможност за придобиване на знания и практически умения по дисциплината орална патология.

ОПИСАНИЕ НА КУРСА

Хорариум:

15 часа лекции, 15 часа упражнения

Формиране на оценката: комплексна

- Оценяване на активността на студента по време на практическите упражнения
- Колоквиум
- Изпитен резултат по време на сесия

Аспекти при формиране на оценката:

Участие в семинари и решаване на клиничен случай, решаване на тестове, изпитен резултат.

Средства за обучение:

Мултимедийни презентации, учебни филми, тестове, практически задачи, казуси за интерпретация.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Оралната патология трябва да формира у студентите комплексен подход в разбирането на причините, развитието, тежестта, хода и изхода на заболяванията с изява в устната кухина. Тя е в основата на диференциално-диагностичния процес, правилната диагностика и терапия.

2. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА

УЧЕБЕН ПЛАН

Дисциплини	Изпити	Часове	Часове по години и семестри
------------	--------	--------	-----------------------------

	Семестър	Общо	Лекции	Упражнения	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Орална медицина	IX	30	15	15						1/1	

ПРОГРАМА ЗА ЛЕКЦИОНЕН КУРС

III курс, VI семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ
1.	Анатомо - физиологични особености на устната кухина. Слюнка. Динамика на оралната микрофлората при болест и здраве. Основни патологични процеси в епитела и съединителната тъкан - възрастови изменения, приспособителни и компенсаторни процеси, възпаление, алергия и имунитет. Класификации на мукозните лезии в устната кухина.	1ч.
2.	Методи на изследване при заболявания и синдроми на устната кухина. Клинични и параклинични изследвания. Интерпретация. Диагностика, диференциална диагноза и изграждане на лечебен план. Колаборация с други медицински специалности	1ч..
3.	Патологични изменения в устната кухина в резултат на външни въздействия (механични, химични, термични,лъчеви и електрически). Патологични прояви при зависимости (тютюнопушене, алкохол, наркотици, медикаменти).	1ч.
4.	Патологични изменения в устната кухина при бактериални и гъбични инфекции. Клиника, диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.	1ч.
5.	Етиология, патогенеза и симптоматика на патологичните промени в устната кухина при инфекциозни болести. Вирусни инфекциозни заболявания с измененията в устната кухина. Клиника, диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение. Вирусни хепатити – значение за денталната практика.	1ч.
6.	Улцеративни заболявания на оралната лигавица – етиология и патогенеза. Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.	1ч.
7.	Дермато - стоматити. Булозни дерматози, колагенози, склеродермия. Диагностични и лечебни стратегии.	1ч..
8.	Пигментни лезии на оралната лигавица. Патологични прояви при ятрогенни увреждания и професионални нокси. Диагностика, диференциална диагноза и поведение на денталния лекар.	1ч.
9.	Преканцерози – облигатни и факултативни. Диагностика, диференциална диагноза и поведение на денталния лекар.	1ч.

10.	Орални симптоми при болести на кръвотворната и кръвоносна системи. Смушения в левкопоезата и еритропоезата. Тромбоцитопатии, коагулопатии, капиляропатии. Поведение на денталния лекар. Орални симптоми при болести на ендокринните жлези. Диабет. Бременност и орално здраве.	1ч.
11.	Орални симптоми при заболявания на дихателната, сърдечно-съдова, опорно-двигателна и отделителна системи. Поведение на денталния лекар.	1ч.
12.	Имунодефицитни състояния и орални изяви. HIV и СПИН. Трансплантирани пациенти. Диагностика и лечебни стратегии. Орална патология при онкоболни. Ефекти на химио- и лъчетерапията. Превантивни и лечебни стратегии.	1ч.
13.	Невро-стоматологични синдроми. Миастения гравис и мултиплена склероза. Поведение на денталния лекар. Орални изяви при психиатрични заболявания. Болести на обмяната. Авитаминози и хиповитаминози. Болести на храносмилателната система и черния дроб. Хранителни разстройства (булимия, анорексия, бигорексия).	1ч.
14.	Заболявания на устните и езика (наследствени, вродени, придобити и с неизвестна етиология). Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.	1ч.
15.	Оро-фациални синдроми и рядко диагностицирани заболявания с изява в устната кухина (синдром на Steven – Johnson, синдром на Behçet, синдром на Sjogren, синдром на Mikulicz, синдром на Melkersson – Rosenthal, синдром на Reiter, синдром на Down, синдром на Papillon – Lefevre, Lazy leucocyte syndrome).	1ч.

ОБЩО: 15 ч.

ПРОГРАМА ЗА УПРАЖНЕНИЯ

III курс, VI семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ
1.	Основни патологични процеси в епитела и съединителната тъкан при заболявания на устната кухина (демонстрация на хистологични препарати под микроскоп). Методи на изследване при заболявания на устната кухина. Анамнеза и клинично изследване (демонстрация). Параклинични изследвания - интерпретация. Количествено и качествено изследване на слюнка (рН, буфериращ капацитет, микробно натоваарване). Нативно оцветяване на лигавицата. Демонстрация от асистента.	1ч.
2.	Медикаментозно лечение на заболяванията на устната лигавица. Местно лечение. Групи медикаменти – представители и фармакодинамика. Общо лечение.	1ч.
3.	Патологични прояви при зависимости (тютюнопушене, алкохол, наркотици, медикаменти). Диагностика и лечение. Анализ на клинични случаи.	1ч.
4.	Орална кандидоза. Клиника и диагноза. Вземане на микробиологична проба от устната кухина. Лечение. Подпротезен стоматит. Анализ на клинични случаи.	1ч.
5.	Вирусни инфекциозни заболявания с изменения в устната кухина и локални вирусни заболявания. Анализ на клинични случаи. Етиологично и симптоматично лечение - средства.	1ч.
6.	Улцеративни заболявания на оралната лигавица. Диагностика, диференциална диагноза и средства за лечение.	1ч..
7.	Дермато - стоматити. Везикуло-ерозивни и булозно-ерозивни заболявания на устната лигавица. Диагностични и лечебни стратегии. Анализ на клинични случаи.	1ч..
8.	Пигментни лезии на оралната лигавица. Диагностика, диференциална диагноза и поведение на денталния лекар. Анализ на клинични случаи.	1ч.
9.	Преканцерози – облигатни и факултативни. Основни диагностични средства. Биопсия – демонстрация от асистента. Попълване на направление за патоанатомично изследване. Поведение на денталния лекар при пациенти с орална преканцероза и рак.	1ч.
10.	Диабет и орално здраве. Основни правила при дентално лечение на диабетно болни. Диагностичен минимум и антибиотична защита. Бременност и орално здраве. Анализ на клинични случаи.	1ч.

11.	Симптоматични стоматити. Орални симптоми при заболявания на дихателната, сърдечно-съдова, опорно-двигателна и отделителна системи. Анализ на клинични случаи.	1ч.
12	Орална патология при HIV и СПИН. Алгоритъм на лечение на оралните изяви през отделните фази на заболяването. Орална патология при онкоболни. Ефекти на химио- и лъчетерапията. Радиостоматит и радионекроза на челюстните кости. Превантивни и лечебни стратегии. Анализ на клинични случаи.	1ч.
13	Болести на обмяната. Авитаминози и хиповитаминози. Хранителни разстройства (булимия, анорексия, еурексия). Анализ на клинични случаи.	1ч.
14	Заболявания на устните и езика (наследствени, вродени, придобити и с неизвестна етиология). Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.	1ч.
15	Оро-фациални синдроми и рядко диагностицирани заболявания с изява в устната кухина (синдром на Steven – Johnson, синдром на Behçet, синдром на Sjogren, синдром на Mikulicz, синдром на Melkersson – Rosenthal, синдром на Reiter, синдром на Down, синдром на Papillon – Lefevre, Lazy leucocyte syndrome). Анализ на клинични случаи.	1ч.

ОБЩО: 15 ч.

Всяко упражнение завършва с тест от 10 въпроса

3.ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

След приключване на обучението студентите трябва да имат следните познания и умения:

- да познават етиологията, патогенезата и патоморфологията на заболяванията на тъканите и структурите в устната кухина.
- да познават и прилагат съвременни методи за оценка на параметрите на оралното здраве
- да познават и прилагат съвременни методи за диагностика на оралната патология
- да правят оценка на индивидуалния риск от развитие на орална патология при пациенти с общи заболявания
- да изработват индивидуални профилактични и лечебни програми базирани на оценката на индивидуалния риск

4. АКАДЕМИЧНИ РЕСУРСИ

Катедрата разполага с необходимия брой преподаватели (1 хабилитиран и 2 нехабилитирани) съгласно приетите нормативи за учебна натовареност на

преподавателите от ФДМ, МУ-Пловдив. Преподавателите притежават отлична теоретична и практическа подготовка по дисциплината.

5. МАТЕРИАЛНИ РЕСУРСИ

Обучението по дисциплината се осъществява в лазерния център към катедрата по Пародонтология и ЗОЛ, оборудван с:

- дентален юнит – 1 брой
- компютърна конфигурация
-

6. ЛЕКЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекционното обучение е онагледено с презентации.

7. ПРАКТИЧЕСКИ УПРАЖНЕНИЯ

Практическите упражнения се провеждат в клиничните зали по Пародонтология в група по 4-8 студенти. За темата на всяко упражнение са предоставени тестове за самостоятелно решаване. С тях се проверява подготовката на студента и получените знания и умения по конкретната тема. След самостоятелната работа асистентът задължително обсъжда пропуските в теоретичната част на теста. Под ръководството и контрола на асистента студентите провеждат лечение на пациенти. Екипно се обсъждат клиничните случаи и се поставят за разрешаване различни клинични задачи.

По изключение, вместо тест, може да се изисква като задание за самостоятелна извънаудиторна работа подготовката на реферат и защита на следващото занятие.

8. СЕМИНАРНИ УПРАЖНЕНИЯ

За семинарното упражнение се препоръчва предварително литература по темите, които ще се обсъждат. На студента се задава теоретичен въпрос, на който отговаря писмено, след което се дискутира клиничен случай.

9. ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ. ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА.

1. ОРАЛНА МЕДИЦИНА З. Кръстев, А. Киселова, Р. Коларов
2. ДИАГНОСТИКА И ЛЕЧЕНИЕ НА ЗАБОЛЯВАНИЯТА НА УСТНАТА ЛИГАВИЦА. П. Ботушанов
3. КСЕРОСТОМИЯ Т. Джемилева
4. НІV и СПИН Т. Джемилева
5. УЧЕБНИК ПО ПСИХИАТРИЯ ЗА СТУДЕНТИ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА Под редакцията на Н. Маджирова
6. НАРКОТИЦИ И ОРАЛНО ЗДРАВЕ Под редакцията на С. Цанова
7. ОРАЛНИ СИНДРОМИ И БОЛЕСТИ Под редакцията на Е. Атанасова и Е Балчева

8. BURKET'S ORAL MEDICINE: DIAGNOSIS & TREATMENT Lester William Burket, Martin S. Greenberg, Michaël Glick, 2003
9. POCKET ATLAS OF ORAL DISEASES George Laskaris, 2005
10. TREATMENT OF ORAL DISEASES: A CONCISE TEXTBOOK George Laskaris, 2004
11. CLINICAL OUTLINE OF ORAL PATHOLOGY: DIAGNOSIS AND TREATMENT Lewis R. Eversole, 2001
12. COLOR ATLAS OF CLINICAL ORAL PATHOLOGY Brad W. Neville, Douglas D. Damm, Dean H. White, Dean K. White, 1999
13. CLINICAL ORAL MEDICINE AND PATHOLOGY Jean M. Bruch, Nathaniel S. Treister, 2009

К О Н С П Е К Т
за семестриален изпит по
Орална патология

1. Анатомо-физиологични особености на устната кухина.
2. Основни патологични процеси в епитела и съединителната тъкан при заболявания на устната кухина.
3. Класификация на лезиите на оралната мукоза.
4. Методи на изследване при заболявания на устната кухина. Анамнеза и клинично изследване.
5. Методи на изследване при заболявания на устната кухина. Параклинични изследвания – интерпретация. Нативно оцветяване на лигавицата.
6. Количествено и качествено изследване на слюнка (рН, буфериращ капацитет, микробно натоварване). Значение. Ксеростомия – клинична картина и лечение.
7. Патологични изменения в устната кухина в резултат на външни въздействия (механични, химични, термични, лъчеви и електрически)
8. Патологични прояви в устната кухина при зависимости (тютюнопушене, наркотици, алкохол) и хранителни разстройства (булимия, анорексия, бигорексия). Превантивни и лечебни стратегии.
9. Етиология, патогенеза и симптоматика на промените в устната кухина при гъбични инфекциозни заболявания. Орална кандидоза – остри форми. Диагностика и лечение.
10. Етиология, патогенеза и симптоматика на промените в устната кухина при гъбични инфекциозни заболявания. Орална кандидоза – хронични форми. Диагностика и лечение.
11. Етиология, патогенеза и симптоматика на промените в устната кухина при инфекциозни заболявания. Вирусни инфекциозни заболявания с изменения в устната кухина. Gingivostomatitis herpetica, Herpes simplex, Herpangina и болестта „Ръка-Крак-Уста“
12. Етиология, патогенеза и симптоматика на промените в устната кухина при инфекциозни заболявания. Вирусни инфекциозни заболявания с изменения в устната кухина. Varicella и Herpes Zoster, инфекциозна мононуклеоза, грип, морбили.
13. Етиология, патогенеза и симптоматика на промените в устната кухина при инфекциозни заболявания. Бактериални инфекциозни заболявания

с изменения в устната кухина. Скарлатина, актиномикоза, сифилис и туберкулоза

14. Улцеративни заболявания на оралната лигавица – етиология и патогенеза. Класификация на афтозните заболявания на оралната лигавица. Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.
15. Улцеративни заболявания на оралната лигавица – етиология и патогенеза. Класификация на язвите на оралната лигавица. Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.
16. Дермато-стоматити. Булозни заболявания с изяви в устната кухина. Диагностични и лечебни стратегии. Пемфигус вулгарис, Пемфигоид, Епидермолизис булоза.
17. Дермато-стоматити. Булозни заболявания с изяви в устната кухина – Лихен планус, Еритема мултиформе.
18. Преканцерози – облигатни и факултативни. Диагностика, диференциална диагноза и поведение на денталния лекар.
19. Пигментни лезии на оралната лигавица. Класификация. Диагностика, диференциална диагноза и поведение на денталния лекар.
20. Орални симптоми при болести на ендокринните жлези. Поведение на денталния лекар.
21. Диабет и орално здраве. Поведение на денталния лекар.
22. Бременност и орално здраве. Поведение на денталния лекар.
23. Орални симптоми при заболявания на отделителна система. Трансплантирани болни. Поведение на денталния лекар.
24. Орална патология при HIV и СПИН. Диагностика и лечебни стратегии.
25. Орална патология при онкоболни пациенти. Ефекти на химио- и лъчетерапията. Превантивни и лечебни стратегии.
26. Заболявания на устните (наследствени, вродени, придобити и с неизвестна етиология). Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.
27. Заболявания на езика (наследствени, вродени, придобити и с неизвестна етиология). Диагностика, диференциална диагноза и насоки за лечение.

10. КОНТРОЛНИ РАБОТИ

При всяко практическо упражнение се извършва текущ контрол на знанията, чрез провеждане на тестово изпитване по темата на съответната лекция и упражнение. След тестовото изпитване асистентът задължително предоставя информация и разяснения, което да подпомогне по-нататъшната подготовка на

студентите. Резултатите от тези проверки влизат като компонент в текущата оценка за семестъра.

Студентите са задължени да извършат и интерпретират резултатите от специфичните алергологични и огнищни диагностични тестове. Резултатите от практичната работа влизат като компонент при заверката на семестъра.

11. САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА И АНГАЖИРАНост НА СТУДЕНТА

Самостоятелната работа се ръководи от асистент, който напътства студента както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване.

12. СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ СТУДЕНТИТЕ И ПРЕПОДАВАТЕЛСКИЯ ЕКИП

Сътрудничеството се изразява в:

- Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка, текущи трудности по усвояване на учебния материал и възможности с индивидуална програма на учене да постигне повече
- Осигуряване на приемни часове за консултации
- Включване на студентите в екипи по научни задачи, изследвания, проекти и др.

13. ИЗПИТИ

Текущите оценки, предвидени по учебен план на специалността, се дават за:

- Активността и резултатите на студента в клиничните упражнения през семестъра
- Писмена работа от колоквиум
- Работа на студента с преподавателя по научни изследвания и проекти

14. СТАНДАРТИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

- **Отличен (6)** – Добро познаване на учебния материал, задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения, осмислено и правилно разбиране на материята. Умение за решаване на клинични задачи, аргументиране на решенията, извеждане на заключения. Точност на изложението и богат медицински речник и култура.
- **Много добър (5)** – Много добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за прилагане на наученото при клинични казуси и задачи Затруднения при вземане на аргументирани самостоятелни решения.
- **Добър (4)** – Добро владееене на материала, овладени основни и допълнителни знания. Липсват задълбочени знания при интерпретация на учебния материал и при вземане на аргументирани самостоятелни решения.

- **Среден (3)** – Основни познания върху учебния материал. Усвоени основни знания за решаване на прости задачи. Беден медицински език.
- **Слаб (2)** – Не отговаря на нито едно от изискванията по-горе.

При започване на занятията по дисциплината студентите се запознават със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

15. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНАТА ОЦЕНКА

Крайната оценка е многокомпонентна и включва оценките от:

- Текущ контрол
- Тестово изпитване
- Писмен краен изпит
- Устен краен изпит

За всеки компонент, участващ в крайната оценка, е определен коефициент на значимост от 0 до 1:

- Текущ контрол – $k_1=0.20$
- Тестово изпитване – $k_2=0.30$
- Писмен краен изпит – $k_3=0.25$
- Устен краен изпит – $k_4=0.25$,

като общата сума на коефициентите трябва винаги да бъде 1. Крайната оценка е сбор от оценките по шестобалната система от различните компоненти, умножени със съответните коефициенти на значимост, както следва :

$$Q_{\text{крайна оценка}} = k_1 \times Q_{\text{оценка от текущ контрол}} + k_2 \times Q_{\text{оценка от тестово изпитване}} + k_3 \times Q_{\text{оценка от писмен изпит}} + k_4 \times Q_{\text{оценка от устен изпит}}$$

Ако един от компонентите на крайната оценка е слаб (2), то крайната оценка е слаб (2).

Изпитните материали са съхраняват в канцеларията и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и с основанията за оценка по ред и процедура обявени в т.к. 13 в настоящия стандарт. Периодът, в който се осигурява достъп на студентите до изпитните материали и резултати, е **не по-дълъг от 5 работни дни** след датата на изпита.

В началото на обучението на студента е предоставен достъп до характеристиката на дисциплината в този си вид.

Това изискване се поставя в съответствие с ЗВО, чл. 56, ал. 1, „Преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията“.

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА:

ДОЦ. Д-Р Б. ЯНЕВА, ДМ